

Ella og Hans Ehrenreich
Langegade 64
5300 Kerteminde
Tlf.: 6532.1646 mobil 2819.3710
E-mail: kontakt@ehkurser.dk eller www.ehkurser.dk

Ref. nr.: 02-11-05-06

Relation

- et nøgleord i forældresamarbejde!

Af Hans Ehrenreich, pædagogisk konsulent i Ehrenreich Kurser.

Udfordringen i al opdragelse ligger i det område, hvor børnene vil mere end de voksne synes de skal og de voksne vil bestemme mere end børnene synes de skal! (Citat: ukendt oprindelse)

hvem skal tage sig af børnenes opdragelse i en tid, hvor en meget stor del af dem er i skole og/eller på institution det meste af deres vågne tid?

Det enkle svar, jeg ofte hører i debatten om dette spørgsmål er, at opdragelsen er forældrenes ansvar. For nogen tid siden var der f.eks. kritik af, at der gives for meget specialundervisning i skolerne.

Citat fra DR nyheder:

"Forældrene bærer en stor del af ansvaret for, at stadigt flere børn skal have specialundervisning i skolen, mener formanden for Kommunernes Landsforening, Ejgil W. Rasmussen.

En stikprøvekontrol viser at halvdelen af børnene i nogle kommuner tilsyneladende har specielle behov.

- Vi ser alt for mange forældre, der vil have deres børn til psykolog for den mindste ting eller kræver anden særforplejning, siger KL-formanden til Jyllands-Posten.

Det resulterer i, at de normale børn udstødes og at folkeskolens økonomi undergraves, mener Ejgil W. Rasmussen.

Formand for forældreorganisationen, Skole og Samfund, mener, at årsagen derimod er, at kommunikationen og samarbejdet mellem forældre og lærerne ikke prioriteres højt nok.

Specialundervisningen koster i dag omkring seks mia. kr. om året."

Ovenstående er et eksempel på en diskussionen om hvem der har ansvaret! Den kan hurtigt udvikle sig til en diskussion om, hvem der "ejer" virkeligheden!

Det er ikke mit ærinde, i denne artikel, at kommentere den konkrete debat, men derimod brede den ud og komme med mit bud på et helt centralt spørgsmål i relationen mellem medarbejderne, i danske daginstitutioner, og børnenes forældre.

Det spørgsmål jeg søger at besvare i artiklen er:

hvordan sikrer vi at forældre og medarbejdere i danske daginstitutioner samarbejder om, at give børnene en god hverdag/barndom?

Børneliv er anderledes end voksenliv!

Børn er ikke små voksne! Jeg har ofte diskuteret børnesyn med forældre og medarbejdere på forældremøder i institutionerne.

Generelt oplever jeg, at voksne – både forældre og institutionsmedarbejdere - stiller krav til børnene om at de skal forstå hvad den voksne siger, selv om den voksne bruger ord, som barnet ingen erfaring har med.

Det betyder, at børnene er henvist til at tolke den voksnes kropssprog og stemmeføring, hvis de skal imødekomme den voksnes krav/ønsker. Den situation kan føre til misforståelser, som i værste fald resulterer i at barnet betragtes som uopdragen eller vanskelig.

Flg. eksempel kan illustrere hvad der sker, hvis den voksne kun tager udgangspunkt i sin egen verden:

To piger i 7 års alderen legede på institutionens legeplads. En lille pige på ca. 4 år stod og så på de store.

En af institutionens pædagoger så hvad der foregik. Hun mente at de store børn skulle inddrage den lille i legen. Hun ville styrke børnenes sociale forståelse og udvikling.

Pædagogen talte med børnene om, at de skulle finde en måde, som bragte den mindste med i legen!

Da der, efter kort tid, tilsyneladende ikke skete nogen ændring i børnenes leg, greb pædagogen ind igen.

Børnene protesterede! Den mindste var med i legen. Hun var deres barn, men hun var bare ikke født endnu!

(fortalt af pædagog på kommunikationskursus)

Børn har deres egne regler – som voksne kan vi lære meget af børnene – hvis vi altså slipper os selv og bruger lidt tid på at finde ud af hvad der foregår i barnets univers.

Samspillet mellem voksen / barn er en af de vigtigste faktorer for børns udvikling!

Som voksne har vi ansvaret for relationen. Det stiller krav til os fordi det er i samspillet den voksne skal være bevidst om sin egen rolle!

Vi oplever i disse år en forældregeneration, som har svært ved at sætte egne grænser, også i forhold til børnene. Det betyder, at børnene kan have den opfattelse at de altid skal have deres vilje.

Men - selv om børn ved hvad de vil og ikke vil, er det ikke sikkert de ved hvad der er godt for dem (inspiration Jesper Juul)!

Vi må iagttage barnet og barnets univers for at se hvordan det enkelte barns udvikling skrider frem.

Hvis vi vil skabe selvstændige børn med en social ansvarlighed må vi sikre os, at børnene møder nogle autentiske voksne, som kender deres egne grænser og som er i stand til at sætte dem uden at hæmme barnet. Den opgave er ikke så enkel! Det kræver, at den voksne er i en proces, hvor hun/han bestandig analyserer sin egen andel i relationen og giver barnet plads til at reagere, hvis det f.eks. får et nej!

Det er vigtigt at børn har en voksen de kan henvende sig til, når de ikke kan finde ud af livet!

En klog voksen, som stiller op – *ikke* med færdige løsninger men en som er god at snakke med og - god til at lytte. En der giver barnet mulighed for selv at finde svarene på det de er optaget af.

Relationen mellem forældre og institutionsmedarbejdere er afgørende for deres samarbejde.

De voksne har ansvar for at kende barnet godt og forstå de signaler barnet sender og sikre at barnet føler sig set, hørt og anerkendt!

Om dette projekt lykkes, afhænger af den relation de voksne har til hinanden. Relationen mellem forældre og medarbejdere i institutionen er ligesom relationen mellem barn og voksen præget af den enkeltes selvforståelse.

Inspireret af Flemming Andersen (tidl. Rektor for DPH) og Jesper Juul (Kempler instituttet) har jeg udgangspunkt i tre måder at forstå relationer på.

Asymmetrisk relation

f.eks. pædagogen ser sig selv som eksperten, der skal belære forældrene!

Symmetrisk relation

f.eks. forældre og pædagoger arbejder på at gøre alting ens

Komplementær relation

f.eks. forældre og pædagog er bevidst om forskelligheder og samarbejder om, at give børnene mulighed for at udnytte disse forskelligheder.

Den komplementære relation er karakteristisk ved, at parterne, i relationen, udforsker muligheder sammen. De er i en proces, hvor udgangspunktet er, at de skal lære noget af hinanden. Dermed får de mulighed for at lære deres egne stærke og svage sider, i relationen, at kende.

Konklusion

Når forældresamarbejdet eller medarbejdernes indbyrdes samarbejde har udgangspunkt i en komplementær relation, får de mulighed for at udnytte deres samlede ressourcer til gavn for børnene.

Kernen i al forældresamarbejde er at give børnene trygge rammer som de kan udvikle sig indenfor.

Hvis samarbejdet lykkes kan børnene afprøve deres ”udsigtspunkt” til virkeligheden og deres færdigheder, så de kan udvikle sig til selvstændige, indrestyrede voksne og blive i stand til at markere egne grænser på en socialt ansvarlig måde – eller med andre ord - mestre deres eget liv!